

2021-05-06
S2021/03089 (delvis)

Socialdepartementet

Region Västerbotten
901 89 Umeå

Framställning om medel till Kunskapsnätverket för samisk hälsa

Regeringens beslut

Regeringen beslutar, i enlighet med dess framställning, att bevilja Region Västerbotten 1 500 000 kronor under 2021 för att, genom Kunskapsnätverket för samisk hälsa, utveckla en hälso- och sjukvård som bidrar till en god hälsa och en vård på lika villkor för urfolket samerna. Särskilt fokus i arbetet ska ligga på psykiatriska och psykologiska insatser samt åtgärder för att stärka och utveckla det suicidpreventiva arbetet och arbetet med psykisk hälsa bland det samiska folket.

Medlen ska utbetalas från utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 1:8 Bidrag till psykiatri, anslagsposten 3 Till Kammarkollegiets disposition, engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska ske senast den 1 december 2021. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2022. Resultatet av arbetet ska delredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) årligen, senast den 1 mars, under perioden 2022–2023 och slutredovisas senast den 1 mars 2024. Vid samma tidpunkt ska en slutrapport lämnas till Kammarkollegiet. Rekvisition, slutrapport, redovisningar och eventuell återbetalning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

För bidraget gäller i övrigt de villkor som anges i Villkor för bidrag, version 2020:1, se *bilaga*. Blanketter för bl.a. rekvisition och slutrapportering finns på regeringens webbplats www.regeringen.se/bidragsblanketter.

Ärendet

År 2000 erkändes samer, tornedalingar, romer, judar och sverigefinnar som nationella minoriteter. Detta skedde genom att den svenska regeringen ratificerade Europarådets konvention för skydd av nationella minoriteter (ramkonventionen) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (minoritetsspråkskonventionen). Samerna är även ett urfolk vilket betyder att det finns folkrättsliga krav på en kulturell särbehandling av samerna i Sverige (prop. 1976/77:80, bet. 1976/77:KrU43, rskr. 1976/77:289). Sedan 2011 anges även i regeringsformen att det samiska folkets möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska främjas.

Minoritetspolitiken utgår från det av riksdagen fastställda målet som är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande (prop. 2008/09:1 utg.omr. 1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83). En av de mänskliga rättigheter som värnas inom den svenska minoritetspolitiken är rätten till hälsa. Detta framgår också av ramkonventionen som ställer krav på att Sverige ska vidta åtgärder för att inom alla områden av det ekonomiska, sociala, politiska och kulturella livet främja fullständig och effektiv jämlikhet mellan personer som tillhör en nationell minoritet och personer som tillhör majoritetsbefolkningen.

Ett flertal studier pekar på att samerna har en sämre hälsa än majoritetsbefolkningen. Skillnaderna är särskilt framträdande när det kommer till den psykiska hälsan. Renskötande samer och samer som tillhör särskilda riskgrupper, t.ex. hbtqi-personer, är särskilt utsatta men även samiska skolungdomar och unga vuxna samer rapporterar sämre hälsorelaterad livskvalitet än andra skolungdomar och unga vuxna. Detta gäller både samiska flickor och pojkar respektive samiska kvinnor och män. Resultatet från studierna pekar därtill på att det finns en bristande kunskap hos majoritetsbefolkningen och hos hälso- och sjukvården och omsorgen om samernas kultur, rättigheter och hälsosituation. Det framgår även att förtroendet för primärvården och psykiatrin är lägre bland samerna än bland andra nationella minoriteter, vilket i sin tur inverkar negativt på benägenheten att söka vård.

Region Västerbotten, Region Norrbotten, Region Jämtland Härjedalen, Region Dalarna, Sametinget, Landsförbundet svenska samer, Riksorganisationen samerna, Same Ätnam, Sáminuorra och Svenska samernas riksför-

bund etablerade under 2017, med ekonomiskt stöd från regeringen, Kunskapsnätverket för samisk hälsa (S2013/05824, S2020/05797). Samarbetet syftar till att säkerställa en god hälsa och en vård på lika villkor för det samiska folket. Genom samarbetet har regionerna antagit dokumentet Strategi för samisk hälsa 2020–2030 och har därmed åtagit sig att arbeta för en kulturanpassad hälso- och sjukvård som aktivt bidrar till en god hälsa och en vård på lika villkor för samer. Detta ska enligt strategin åstadkommas genom utbildning av hälso- och sjukvårdspersonal, utveckling av nya arbetssätt och metoder, synliggörande av samisk kultur och språk samt breddade kunskapsunderlag. Av strategin framgår också arbetet ska utgå från urfolksperspektivet och samisk delaktighet. Kunskapsnätverket för samisk hälsa har, för 2021–2023, inkommit med en ansökan om medel för att även fortsättningsvis kunna utveckla och stärka arbetet (S2021/03089).

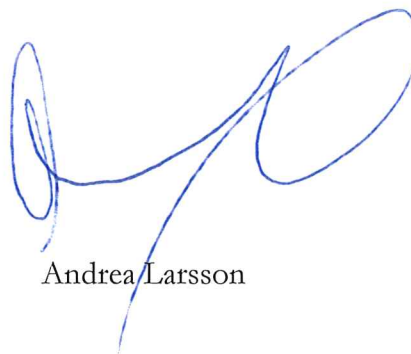
Regeringen bedömer att det är av stor vikt att fortsätta insatser som syftar till att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa och en vård på lika villkor för den samiska befolkningen vidtas. Särskilt angeläget är åtgärder som syftar till att stärka och utveckla arbetet med psykisk hälsa bland det samiska folket. Kunskapsnätverket för samisk hälsa, genom Region Västerbotten, beviljas mot denna bakgrund 1 500 000 kronor under 2021. Arbetet bedöms förutom att bidra till att öka den samiska kulturkompetensen i hälso- och sjukvården och utveckla arbetssätt för att tillgodose samiska patienters behov även medverka till att stärka samiskt inflytande och delaktighet och därigenom möjligheterna för samerna att bevara och utveckla sin kultur, sina språk och sitt samhällsliv.

Regeringen avser att avsätta medel för genomförandet av insatserna även under 2022 respektive 2023. Medel för 2022 respektive 2023 utbetalas dock endast under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Ardalan Shekarabi

Andrea Larsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/Internrevisionen
Finansdepartementet/BA
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ekol
Kammarkollegiet
Folkhälsomyndigheten
Sametinget
Socialstyrelsen
Region Dalarna
Region Jämtland-Härjedalen
Region Norrbotten
Landsförbundet svenska samer
Riksorganisationen Samerna
Same Ätnam
Sáminuorra
Svenska samernas riksförbund

Villkor för bidrag

1. Tillämpning

Dessa villkor gäller för bidrag enligt beslut av regeringen eller Regeringskansliet om bidrag till t.ex. föreningar, stiftelser, andra organisationer, kommuner, regioner eller enskilda för verksamheter eller aktiviteter. Villkoren gäller, om inte annat framgår av beslutet, för bidrag som tas av anslag i statsbudgeten och som inte är författningsreglerade.

Bidragsgivare är regeringen eller Regeringskansliet.

Bidragsmottagare är den som söker eller får bidraget.

Den administrerande myndigheten, främst Kammarkollegiet eller Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), som anges i bidragsbeslutet hanterar administrativa frågor såsom ansökningar, rekvisitioner och återrapporteringar samt betalar ut beviljade bidrag.

2. Budget

Om bidragsgivaren har godkänt en specifik budget som grund för bidraget så ska den budgeten följas. Den extra kostnad som kravet på revisorsgranskning av bidragsanvändningen medför får ingå i budgeten.

3. Ändamål

Bidraget lämnas för det ändamål som anges i bidragsbeslutet.

4. Rekvisition och utbetalning

Beviljade medel betalas ut efter rekvisition. Rekvisitionen ska lämnas till den administrerande myndigheten, innehålla de uppgifter som efterfrågas i avsedd blankett och vara attesterad av en behörig företrädare för bidragsmottagaren.

Rekvisitionen ska lämnas i enlighet med vad som framgår av bidragsbeslutet. Rätten till bidrag förfaller om rekvisition inte getts in inom den tid som anges i beslutet.

Av bidragsbeslutet framgår om delredovisning av verksamheten och ekonomisk delredovisning behöver ges in till den administrerande myndigheten innan ytterligare utbetalning av bidrag görs.

I rekvisitionen ska det anges under vilken period de rekvirerade medlen är avsedda att förbrukas.

5. Återrapportering och återbetalning

Bidragsgivaren och den administrerande myndigheten, på uppdrag av bidragsgivaren, har rätt att besöka, revidera eller utvärdera varje verksamhet eller insats som finansierats med medel från bidragsgivaren. Bidragsgivaren och den administrerande myndigheten har också rätt att begära in kopior av räkenskaper och övrigt underlag som rör bidragets användning.

Slutrapporten och eventuella delredovisningar ska vara attesterad av en behörig företrädare för bidragsmottagaren.

Redovisningen ska lämnas till den administrerande myndigheten och innehålla de uppgifter som efterfrågas i blanketten.

5.1 Delredovisning av verksamheten

Om det i beslutet anges att redovisning av verksamheten ska lämnas även vid annat tillfälle än i slutrapporten, s.k. delredovisning av verksamheten, lämnas den lämpligen på därför avsedd blankett.

I delredovisningen av verksamheten ska bidragsmottagaren i sak redogöra för den verksamhet som bedrivits med stöd av bidraget.

Om redovisningen inte inkommer i rätt tid kan bidragsgivaren återkräva bidraget. Om det av bidragsbeslutet framgår att delredovisning av verksamheten ska lämnas i samband med rekvisition så betalas inte bidraget ut om inte redovisningen inkommit och bedömts tillfredsställande.

5.2 Ekonomisk delredovisning

Om det i beslutet anges att ekonomisk redovisning ska lämnas även vid annat tillfälle än i slutrapporten, s.k. ekonomisk delredovisning, lämnas den lämpligen på därför avsedd blankett.

Bidragsmottagaren ska särredovisa den verksamhet som bidraget avser. I det fall bidragsgivaren i bidragsbeslutet godkänt en angiven budget för verksamheten ska redovisningen ske mot denna budget och eventuella avvikelser ska anges och kommenteras.

Om redovisningen inte inkommer i rätt tid kan bidragsgivaren återkräva bidraget. Om det av bidragsbeslutet framgår att ekonomisk delredovisning ska lämnas i samband med rekvisition så betalas inte bidraget ut om inte redovisningen inkommit och bedömts tillfredsställande.

5.3 Slutrapport

Slutrapporteringen lämnas lämpligen på därför avsedd blankett och ska innehålla de uppgifter som efterfrågas i blanketten. Om inte något annat framgår av beslutet ska slutrapporten innehålla en redovisning av verksamheten och en ekonomisk redovisning med rapport från revisor (eller ekonomichef om bidragsmottagaren är en kommun, en region eller en sammanslutning av dessa).

5.4 Revisorns granskning av den ekonomiska redovisningen

En extern, oberoende och kvalificerad revisor¹ ska granska den ekonomiska redovisningen i slutrapporten och normalt även eventuell ekonomisk delredovisning. Revisorn utför sitt uppdrag enligt SNT²/ISRS³ 4400 *Uppdrag att utföra granskning enligt särskild överenskommelse rörande finansiell information*. Det innebär att revisorn genomför nedanstående granskningsåtgärder och

¹ Med kvalificerad revisor avses godkända revisorer, auktoriserade revisorer eller registrerade revisionsbolag som fått behörighet att vara revisor av Revisionsinspektionen (gäller svenska revisorer) eller motsvarande (gäller utländska revisorer).

² Standard närliggande tjänster.

³ International Standard on Related Services.

använder de bevis som han eller hon får fram som grund för sin rapport över faktiska iakttagelser. Revisorns rapport bifogas den ekonomiska redovisningen och lämnas i original eller som vidimerad kopia av original till den administrerande myndigheten.

Revisorn ska vidta följande granskningsåtgärder:

1. Kontrollera att den ekonomiska redovisningen stämmer med bidragsmottagarens bokföring för perioden som bidraget omfattar.
2. Kontrollera, för respektive budgetpost, att redovisade kostnader till sin karaktär överensstämmer med budgetpostens benämning.
3. Kontrollera att det finns underlag (kvitton/fakturor) som verifierar kostnaderna.
4. Kontrollera att kostnaderna avser den tidsperiod som bidraget omfattar.
5. Kontrollera att kostnaderna överensstämmer med den verksamhet som beskrivs i bidragsbeslutet.
6. För lönerelaterade kostnader kontrolleras att
 - a. anställningskontrakt finns för den period som lönekostnaden omfattar
 - b. tidsrapporter eller annat underlag som styrker nedlagd tid finns avseende den period som lönekostnaderna omfattar.

Kostnader som granskas enligt punkt 2–6 ovan ska uppgå till minst 70 procent av kostnaderna för respektive budgetpost och alltid omfatta ett stickprov på minst 5 verifikationer. Det vill säga om bidragsmottagaren exempelvis redovisar resekostnader på 100 000 kronor ska revisorns granskning omfatta verifikationer uppgående till totalt 70 000 kronor eller mer. Om det bland resekostnaderna finns en verifikation som uppgår till 70 000 kronor ska ytterligare fyra verifikationer granskas.

Bidraget får användas för den extra kostnad som kravet på revisors granskning av bidragsanvändningen medför. Bidragsmottagaren ska i sin återrapportering kunna styrka den kostnad revisionen medför.

För en kommun, en region eller en sammanslutning av dessa gäller att en ekonomichef får intyga redovisningen istället för en revisor. Ekonomichefen får inte vara samma person som attesterat rekvisition, slutrapport eller annan begärd redovisning.

5.5 Återbetalning av outnyttjade medel

Bidragsmottagaren ska utan särskild anmaning betala tillbaka eventuella outnyttjade medel enligt vad som framgår av bidragsbeslutet.

Återbetalning sker till den administrerande myndigheten. Bidragsbeslutets diarienummer ska anges som referens vid återbetalning.

5.6 Förlängning av perioden för medlens användning

Om bidragsmottagaren inte hinner använda medlen inom utsatt tid kan bidragsmottagaren ansöka om förlängning av den tid som bidraget får användas. Ansökan om att förlänga den period inom vilken bidraget får användas ska ges in till den administrerande myndigheten så snart bidragsmottagaren inser att perioden behöver förlängas och senast vid utgången av den period som bidragsbeslutet avser. Bidragsgivaren beslutar om eventuell förlängning.

6. Återkrav

Bidragsgivaren kan besluta att kräva tillbaka hela eller delar av bidraget (återkrav) om inte bidragsmottagaren har fullgjort sina skyldigheter.

6.1 Återkravsgrunder

6.1.1 Medel har inte använts inom förutsatt tid

Medel som inte använts inom den period som anges i beslutet kan krävas tillbaka.

6.1.2 Bidragets andel av totalkostnaden har blivit för stor i proportion till annan finansiering

Om bidraget ska täcka endast en del av den totala kostnaden för verksamheten och totalkostnaden har blivit mindre än beräknat och bidraget därmed fått täcka en större andel av kostnaderna än vad som angetts i beslutet kan hela eller delar av bidraget krävas tillbaka.

6.1.3 Bidraget har använts för annat än avsett ändamål

Medel som har använts för ändamål som inte angetts i beslutet kan krävas tillbaka.

6.1.4 Bidragsmottagaren har försummat sin återrapporteringskyldighet
Försummar bidragsmottagaren sin skyldighet att lämna delredovisning av verksamheten, ekonomisk delredovisning eller slutrapport inom utsatt tid kan bidragsgivaren kräva tillbaka hela eller delar av bidraget.

6.1.5 Bidragsmottagaren har försummat sin återbetalningsskyldighet
Försummar bidragsmottagaren sin skyldighet att återbetala outnyttjade medel inom utsatt tid kan bidragsgivaren kräva tillbaka hela eller delar av bidraget.

6.1.6 Bidragsmottagaren har lämnat oriktig uppgift
Om bidragsmottagaren genom att lämna en oriktig uppgift eller på något annat sätt har förorsakat att bidrag lämnats felaktigt eller med för högt belopp kan bidragsgivaren kräva tillbaka hela eller delar av bidraget. Detta gäller oavsett om medlen förbrukats eller inte.

6.2 Uppskov

Ansökan om uppskov med återkrav lämnas in till den administrerande myndigheten och ska ha kommit in senast den dag då återkrävda medel ska återbetalas. Bidragsgivaren beslutar om uppskov.

6.3 Jämkning

Ansökan om jämkning av återkrav lämnas in till den administrerande myndigheten och ska ha kommit in senast den dag då återkrävda medel ska återbetalas. Bidragsgivaren kan besluta om jämkning av återkravet om övriga intäkter i verksamheten av oförutsedda skäl blivit mindre än planerat och det med hänsyn till omständigheterna är oskäligt att begära återbetalning av hela beloppet.

6.4 Eftergift

Ansökan om eftergift av återkrav lämnas in till den administrerande myndigheten och ska ha kommit in senast den dag då återkrävda medel ska återbetalas. Bidragsgivaren prövar ansökan enligt bestämmelserna om eftergift i förordningen (1993:1138) om hantering av statliga fordringar. Återkravet får efterges om det av någon anledning är uppenbart oskäligt att kräva återbetalning.